

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคู๋ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยซวกคกเลาใต้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 องค์ประกอบหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตร
 - 2.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
 - 2.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
 - 2.3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
3. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
5. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้วยซวกคกเลาใต้
6. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม
7. บริบทของแก่งคุดคู๋
8. การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
9. การประเมินตามสภาพจริง
10. องค์ประกอบของความพึงพอใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยต่างประเทศ
2. งานวิจัยในประเทศ

เอกสารและงานวิจัยในแต่ละส่วนนำเสนอตามรายละเอียดในหัวข้อย่อยต่อไป

ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 70-76) ได้รวมจัดหมวดหมู่ความหมายของคำว่าหลักสูตรไว้
ดังนี้

1. หลักสูตร คือ รายวิชาเนื้อหาวิชาที่เรียน
2. หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ
3. หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน
4. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน
5. หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้ผู้เรียน
6. หลักสูตร หมายถึง กระบวนการหรือรายการเนื้อหาวิชาที่จัดสอนในโรงเรียน
7. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน
8. หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการสอน
9. หลักสูตร หมายถึง สื่อกลางหรือวิถีทางที่จะนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทาง
10. หลักสูตร หมายถึง ข้อผูกพันระหว่างนักเรียนกับครู และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน
11. หลักสูตร หมายถึง กระบวนการปะทะสังสรรค์ระหว่างครูกับนักเรียนและ

สิ่งแวดล้อมทางการเรียน

12. หลักสูตร หมายถึง แผนงานที่วางไว้ล่วงหน้า

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร โดยนำมาจาก
เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974) ดังนี้ หลักสูตรเป็นแบบแผนสำหรับ
จัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยมีโรงเรียนเป็น
ผู้รับผิดชอบจุดหมายทางการศึกษาอย่างกว้าง ๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะโรงเรียนจากการให้
ความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่าหลักสูตรมีความหมายครอบคลุมตั้งแต่เอกสารแนวทางการจัด
การศึกษาแต่ละระดับ ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ขอบข่ายเนื้อหา โครงสร้างการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนและรวมถึงมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในห้องและ
นอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและเจตคติที่ดี สามารถนำไปใช้พัฒนาการ
ดำรงชีวิต

กรมวิชาการ (2544, หน้า 4) ได้ให้ความหมายคำว่าหลักสูตร หมายถึง เอกสารแนวทาง
การจัดการศึกษาแต่ละระดับด้วยกลุ่มวิชา ขอบข่ายเนื้อหา โครงสร้าง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนและรวมถึงมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน
เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี สามารถนำไปใช้พัฒนาชีวิตที่ดีได้

อ้าง บัวศรี (2542, หน้า 7) ได้ให้คำนิยามของหลักสูตรไว้ดังนี้ หลักสูตร คือ แผน ซึ่งได้จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละ โปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 41) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตรคือมวลประสบการณ์ทุก ชนิดที่ครูสร้างสรรค้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม อย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม

ดังนั้น หลักสูตรจึงหมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นให้กับผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับว่ามีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้หลักสูตรมีคุณค่าสามารถ นำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้มีผู้เชี่ยวชาญเรื่องหลักสูตรและนักการศึกษา ได้เสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป.) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสูตรมี 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร

อ้าง บัวศรี (2542, หน้า 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่ง ที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิด แก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและ แผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากการเรียนวิชานั้นไปแล้ว
5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถ ที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการที่ได้รับ
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีทักษะ และความสามารถ หลังจากการเรียนรู้นี้เนื้อหาที่กำหนดไว้
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการ เรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยี การศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

กรมวิชาการ (2544, หน้า 31-37) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล

จากความหมายขององค์ประกอบหลักสูตรที่กล่าวมา สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร ส่วนที่สองเป็นเหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร การเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียน การสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอน

การพัฒนาหลักสูตร

1. ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้อง ชัดเจน และเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

Tyler (1974 อ้างอิงใน กัลยา แต่งช้าและคณะ, 2549, หน้า 11) ได้ให้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายต้องอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ จาก 3 แหล่งหลัก ได้แก่ แหล่งของสังคม ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ และการปฏิบัติในการดำรงชีวิตในสังคม โครงสร้างที่สำคัญทางสังคม และความมุ่งหวังทางสังคม ชุมชน แหล่งเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ได้แก่ ความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และคุณลักษณะที่ประเทศชาติต้องการ แหล่งที่ 3 ได้แก่ ข้อเสนอแนะ คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาการต่าง ๆ

2. การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องคำนึงว่าคาดหวังจะให้ผู้เรียนมีความรู้ ประสบการณ์เช่นไร โดยมีการพิจารณาเลือกประสบการณ์ ต้องคำนึงถึงว่าผู้เรียนมีโอกาสฝึก พฤติกรรม มีกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือก โดยคำนึงถึงให้ผู้เรียนพึงพอใจ

3. การประเมินผลเป็นการตรวจสอบว่า การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ สมควรจะมีการปรับปรุงในส่วนใดบ้าง ได้แก่ การกำหนดจุดประสงค์ที่วัดและพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดประสงค์สอดคล้องกันหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้วัดความเหมาะสมหรือไม่ เครื่องมือมีคุณภาพด้านความเป็นปรนัย ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงหรือไม่อย่างไร

Taba (1966 อ้างอิงใน กัลยา แต่งซ้ำและคณะ, 2549, หน้า 11) มีแนวคิดในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of Needs) สสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน หลังจากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการแล้ว

ขั้นที่ 3 เลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) จุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วจะมีส่วนช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งนอกจากจะให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วยและความสามารถของผู้เรียนแล้ว ยังต้องมีความเชื่อถือได้ และมีความสำคัญต่อการเรียนด้วย

ขั้นที่ 4 จัดรวบรวมเนื้อหาสาระ (Organization of Content) เนื้อหาสาระที่เลือกไว้ยังต้องนำมาจัดลำดับโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ (Select of Learning Experiences) ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 6 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) ประสบการณ์การเรียนรู้ ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

ขั้นที่ 7 กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) เป็นการตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไร เพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร

สังัด อุทรานันท์ (2532) การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายได้ 2 ประการ คือความหมายแรก หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และอีกความหมายหนึ่ง คือ การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย

บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป., หน้า 18) กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงโครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้นเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ซูศรี สุวรรณโชติ (2544, หน้า 89) ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่นักการศึกษา ครู อาจารย์ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการอยู่เสมอเป็นกิจนิสัยจะกระทำทุกครั้งเมื่อสังคมมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นและทำให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์ขึ้นมาใหม่และพร้อมที่จะนำประสบการณ์และความรู้ที่เกิดขึ้นมานั้นไปพัฒนาตนและสังคมให้เจริญงอกงาม

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนั้น ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 15) ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 การวางแผนจัดทำหรือสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร การวางแผนจัดทำหรือยกร่างหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ หรือวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ กำหนดวิธีประเมินผล การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้ว และปรับปรุงหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้

มิติที่ 2 การใช้หลักสูตรประกอบด้วย ขั้นตอนจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เตรียมบุคลากร บริหารและการบริการหลักสูตร ดำเนินการสอนตามหลักสูตรและนิเทศการใช้หลักสูตร

มิติที่ 3 การประเมินหลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ลักษณะที่สำคัญคือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และการประเมินระบบหลักสูตรทั้งหมด

2. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งมีนักศึกษาที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรได้นำเสนอทฤษฎีของการพัฒนาหลักสูตรไว้คล้ายคลึงกันดังนี้

Taba (อ้างอิงใน สุนีย์ ภูพันธ์, 2545, หน้า 167) ได้กำหนดรูปแบบการวางแผนหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ความจำเป็น
2. การกำหนดวัตถุประสงค์
3. การคัดเลือกเนื้อหา
4. การจัดการเนื้อหา
5. การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์เรียนรู้
7. การกำหนดนโยบายว่าจะประเมินอะไรรวมวิธีการและเครื่องมือที่ใช้

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่นักพัฒนาหลักสูตรได้เสนอรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการสภาพบริบท
 2. กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร
 3. คัดเลือกเนื้อหาและประสบการณ์
 4. จัดเนื้อหาและประสบการณ์
 5. ประเมินการใช้หลักสูตร
 6. แก้ไขปรับปรุง
- 3. ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร**

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร Taba (อ้างอิงใน วิชัย วงษ์ใหญ่, 2535, หน้า 7-8) ได้เสนอขั้นตอนของการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. สำรวจปัญหา ความต้องการจำเป็นต่างๆ ของสังคม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูจะต้องนำมาสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับความ ต้องการและความจำเป็นของสังคม
4. จัดลำดับขั้นตอน แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาที่คัดเลือกไว้
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งจะมาเสริมเนื้อหาสาระกระบวนการ การเรียนการสอนให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
6. จัดระเบียบ จัดลำดับขั้นตอน และแก้ไขปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้
7. กำหนดเนื้อหาสาระหรือประสบการณ์ที่ต้องการประเมินว่ามี การเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ รวมถึงกำหนดเกณฑ์การประเมินผลและวิธีการประเมินผล

สังัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 38-43) ได้นำเสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการร่างหลักสูตร ขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร คือ ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์และปรัชญาการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและ ทฤษฎีการเรียนรู้ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับธรรมชาติเนื้อหาวิชา ซึ่งจะ ช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรที่สนองกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหลังจากได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และได้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วก็จะถึงขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นการมุ่งแก้ปัญหา และสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งจะต้องผ่านการพิจารณาถ่วงถ่วงถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล เป็นการกำหนดมาตรการให้ทราบว่าควรจะวัดและประเมินอะไรบ้างจึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของหลักสูตร

5. การกำหนดหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนของการนำเอาหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติหรือไปสู่การเรียนการสอนในโรงเรียนโดยอาศัยกิจกรรมและกระบวนการต่าง ๆ หลายนานประการ เช่น การจัดทำเอกสารและคู่มือการใช้หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การบริหารและการบริการหลักสูตร การดำเนินการสอนตามหลักสูตร การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

6. การประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อให้ทราบว่าผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหวังของสังคมหรือผู้เรียนเพียงใด ถ้าพบข้อบกพร่องหรือมีจุดอ่อนตรงไหนก็ต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมหรือให้สอดคล้องกับสภาพสังคมมากขึ้น เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายจากขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนาหลักสูตรในภาพรวมที่กล่าวมานี้ นักพัฒนาหลักสูตรสามารถนำไปปรับใช้ใหม่ให้เหมาะสมกับการจัดทำรายละเอียดของรายวิชา รวมทั้งการจัดทำรายวิชาท้องถิ่นในระดับท้องถิ่นด้วย ในการปรับใหม่นั้นอาจกำหนดขั้นตอนได้ดังนี้

7.1 สืบหาข้อมูลการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

7.2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร

7.3 ทดลองการใช้หลักสูตร

7.4 ประเมินการใช้หลักสูตร

7.5 ปรับปรุงหลักสูตร

7.6 ใช้หลักสูตร

7.7 ประเมินการใช้หลักสูตร เผยแพร่และติดตาม

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยอาจปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนของหลักสูตรเดิม และเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยมีขั้นตอนการพัฒนา

วิเคราะห์ความต้องการสภาพบริบท กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร คัดเลือกเนื้อหา ประสบการณ์ จัดเนื้อหาและประสบการณ์ ประเมินการใช้หลักสูตร แก้ไขปรับปรุง เผยแพร่และติดตาม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียน โดยได้รับการจัดลำดับความสำคัญอยู่ในกลุ่มที่สอง ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ภาษาอังกฤษได้รับการกำหนดให้เรียนทุกช่วงชั้น โดยสถานศึกษาสามารถจัดเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียน และจัดเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่มีความลึกและเข้มข้นขึ้นหรือรายวิชาใหม่ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 2 ขึ้นไป

1. โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรภาษาต่างประเทศ กำหนดตามระดับความสามารถทางภาษาและ พัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

- 1.1 ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
- 1.2 ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ระดับต้น (Beginner Level)
- 1.3 ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3) ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level)
- 1.4 ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) ระดับก้าวหน้า (Expanding Level)

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระบบที่สูงขึ้นรวมทั้งมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องราว และประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกอย่างสร้างสรรค์

2. สาระการเรียนรู้

- สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม
- สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
- สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก

3. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นมาตรฐานกลาง ซึ่งเป็นกรอบด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม สถานที่ศึกษานำไปปรับและพัฒนา เพื่อกำหนดเป็นผลการเรียนรู้ ในหลักสูตรสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 8 มาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้

ตาราง 1 แสดงสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1	ภาษาเพื่อการสื่อสาร
มาตรฐาน ต 1.1	เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ
มาตรฐาน ต 1.2	มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกโดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
มาตรฐาน ต 1.3	เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน และสื่อสารข้อมูล ความพึงพอใจ และความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ
สาระที่ 2	ภาษาและวัฒนธรรม
มาตรฐาน ต 2.1	เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ
มาตรฐาน ต 2.2	เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมกับเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ
สาระที่ 3	ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
มาตรฐาน ต 3.1	ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน
สาระที่ 4	ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก
มาตรฐาน ต 4.1	สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษาชุมชนและสังคม
มาตรฐาน ต 4.2	สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อการประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือและการอยู่ร่วมกันในสังคม

4. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นผลการเรียนรู้ที่ต้องการหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในแต่ละช่วงชั้นนั้น คือ เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวบ่งชี้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 มาตรฐาน

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงนั้น หลังจากสถานศึกษาได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น สภาพบริบทและความพร้อมของโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว ควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 27-34)

1. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย/จุดหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
วิสัยทัศน์ หมายถึง เจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ ความเชื่ออนาคตที่พึงประสงค์ที่จะสามารถสร้างศรัทธาและจุดประกายความคิดในการสร้างวิสัยทัศน์ สถานศึกษาควรมีข้อมูลพร้อมทั้งด้านสังคม วัฒนธรรมและปรัชญา เพื่อให้วิสัยทัศน์ที่บุคลากรในโรงเรียน ชุมชนได้ร่วมกันสร้างขึ้นจะช่วยกำหนดทิศทางของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย

ภารกิจ หมายถึง การแสดงวิธีดำเนินการที่สถานศึกษาจะจัดทำให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร

เป้าหมาย / จุดหมาย เป็นข้อความที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อดำเนินการจัดการไปตามหลักสูตรแล้วผู้เรียนจะบังเกิดผลอะไรบ้าง มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายหลักของหลักสูตรเพียงใด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามระดับช่วงชั้นในแต่ละกลุ่มวิชาไว้ เพื่อเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ผู้เรียนควรมีแต่สถานศึกษาอาจกำหนดเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมของแต่ละเขตพื้นที่หรือสถานศึกษา

2. จัดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา

2.1 สาระการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม โดยจัดทำเป็นรายภาค/รายปี (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจเพิ่มเติมตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น)

2.2 กำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียน

2.3 กำหนดเวลาของแต่ละกลุ่มสาระ/หน่วยการเรียนรู้/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายภาค/รายปี

3. จัดทำสาระของหลักสูตร

3.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นรายปี/รายภาค

3.2 กำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายปี/รายภาค

3.3 กำหนดคาบเวลาและจำนวนหน่วยกิตสำหรับสาระการเรียนรู้เป็นรายปี/รายภาค

3.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา (ชื่อวิชา จำนวนคาบเวลา/หน่วยกิต ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ)

4. ออกแบบการเรียนรู้

4.1 การจัดการเรียนการสอน ได้แก่

4.1.1 กำหนดรูปแบบการสอนด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย

4.1.2 เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงโดยให้เป็นการเรียนรู้

จากแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ได้แก่

1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) การเรียนรู้ร่วมกัน

3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

4) การเรียนรู้จากรูปแบบการวิจัย

5) การเรียนรู้แบบบูรณาการ

4.1.3 เน้นการเรียนรู้คู่คุณธรรม

4.1.4 นำกระบวนการจัดการ กระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

กระบวนการคิด และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

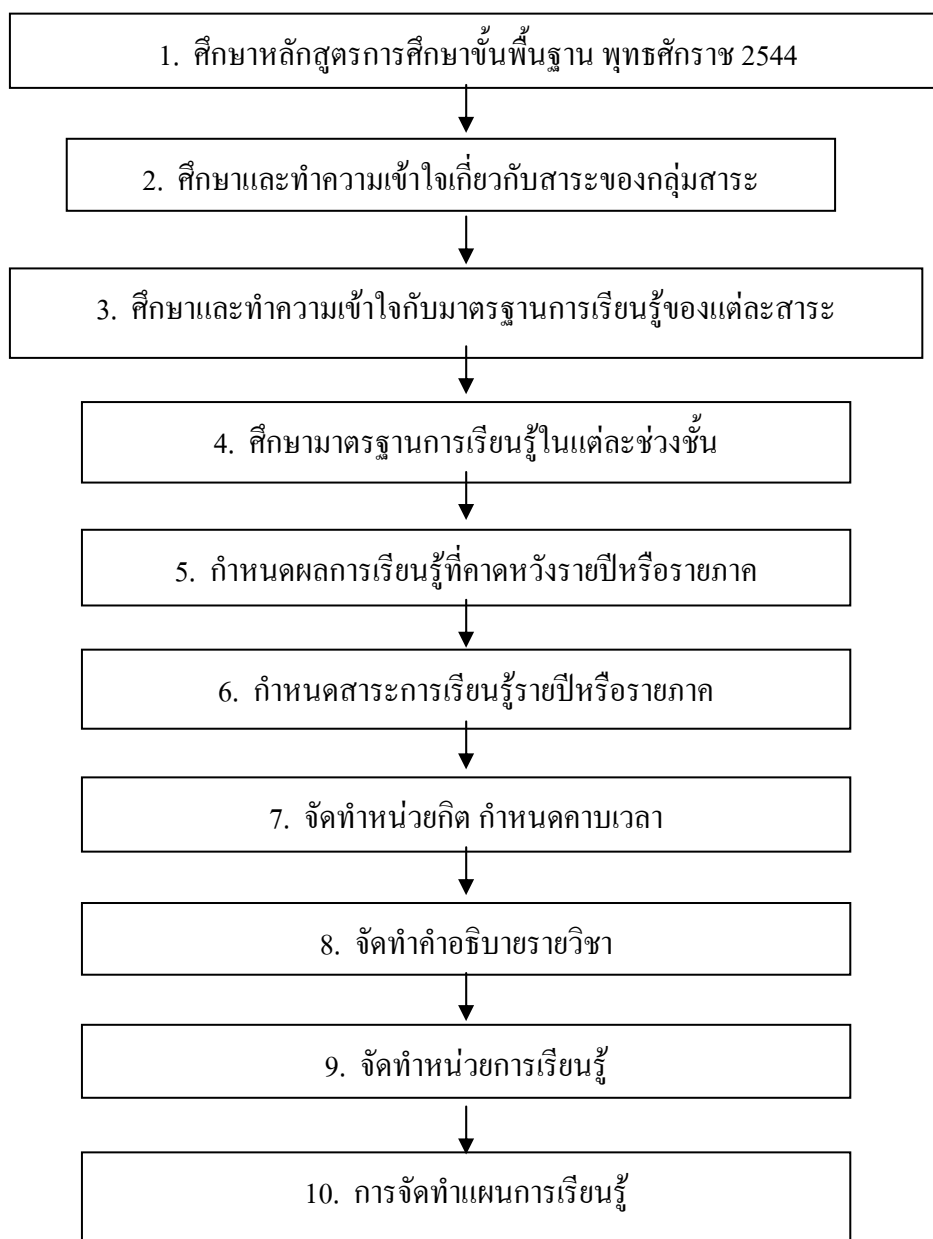
4.1.5 การบูรณาการเป็นการกำหนดเป้าหมายเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกัน หรือต่างกลุ่มมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

4.2 สื่อการเรียนรู้ใช้ทุกประเภทที่มีอยู่ให้สอดคล้องและพัฒนาขึ้นใหม่

4.3 การวัดและประเมินผลเป็นการวัดตามสภาพจริง (สอนอย่างไรวัดอย่างนั้น)

สถานศึกษาเป็นผู้ประเมินเอง ออกแบบเอง โดยใช้ Benchmark ตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ดังนี้

ภาพ 1 รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ที่มา: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 51 - 53

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนห้วยชวกคกเลาใต้

โรงเรียนห้วยชวกคกเลาใต้ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 105 หมู่ที่ 3 ตำบลบุษม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โรงเรียนห้วยชวกคกเลาใต้เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนนักเรียน 224 คน ครู 16 คน นักการภารโรง 1 คน สภาพเศรษฐกิจและอาชีพของประชากรในเขตพื้นที่บริการ ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางค่อนข้างยากจน สภาพชุมชนโดยส่วนรวมเป็นชุมชนเล็ก การคมนาคมสะดวกสบาย มีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงให้การสนับสนุนด้านแรงงานซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารการศึกษาและดำเนินการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพพร้อมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ภารกิจ

โรงเรียนห้วยชวกคกเลาใต้จัดการเรียนการสอนให้ทุกคนมีวินัย และมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้ดี เก่ง มีสุข ตามศักยภาพ โดยได้รับมอบหมายให้จัดการศึกษา ดังนี้

1. ระดับปฐมวัยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเต็มศักยภาพเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1
2. ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อช่วยให้สามารถเรียนสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่น ๆ ได้รวดเร็วขึ้น ทักษะเหล่านี้ ได้แก่ ภาษาไทย การอ่านและเขียนและทักษะคณิตศาสตร์
3. ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นแต่จะเน้นการจัดการเรียนในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์มากขึ้น พร้อมกับเน้นสาระภาษาไทยและคณิตศาสตร์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประมาณร้อยละ 20 ส่วนเวลาที่เหลือสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม
4. ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มุ่งเน้นพัฒนาทักษะกลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและมีการจัดรายสาระวิชาชีพหรือโครงการอาชีพสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถที่จะเตรียมพร้อมในการเรียนต่อสายอาชีพ

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน (Vision)

โรงเรียนห้วยชวกคกเลาใต้ได้ให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์เป็นอย่างมาก เพราะเปรียบเสมือนแผนที่เดินทางขององค์กร หากคนในองค์กรมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันจะทำให้องค์กรนั้นขาดเอกภาพในการบริหารงาน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจะช่วยทำให้องค์กรเดินไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้องและประสบผลสำเร็จตามความคาดหวัง โรงเรียนได้นำเอามาตรฐาน

ของโรงเรียนทั้งด้านผลผลิต กระบวนการ ปัจจัย และความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นมากำหนด เป็นวิสัยทัศน์ที่ว่า "มีวิสัยนำหน้า วิชาการเข้มแข็ง แกร่งคุณธรรมนำเศรษฐกิจพอเพียง หลีกเลี้ยง อบายมุข รุกครุสู่มืออาชีพ จุดประทีปสิ่งแวดล้อม ชุมชนพร้อมจัดการศึกษา"

พันธกิจ (Mission)

จัดการศึกษาให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ และจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

เป้าหมาย

โรงเรียนห้วยชวกคกเลาได้มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาทุก ๆ ด้านบนพื้นฐานความเป็นไทย ควบคู่กับการเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ยึดมั่นในคุณธรรมของศาสนา มีวินัย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองทุก ๆ ด้านตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาความรู้เพื่อเป็นพื้นฐาน การศึกษา และใช้ในการประกอบอาชีพที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน รู้จัก แก้ปัญหาด้วยปัญญา มีความซื่อสัตย์ อดทน รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม รู้จักใช้เวลา ว่างให้เป็นประโยชน์ ปฏิบัติตนตามหน้าที่ในสังคมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรักในท้องถิ่น มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

นโยบายของโรงเรียนห้วยชวกคกเลาได้

อาชีพครูเป็นอาชีพที่ยอมรับของสังคมให้เป็นแบบอย่างเป็นผู้อบรมสั่งสอนแก่นักเรียนให้ เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพ และบำเพ็ญให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ทางโรงเรียนจึงได้วางนโยบายไว้ดังนี้

1. คณะครูผู้ปกครองร่วมมือกันควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนทั้งอยู่ในโรงเรียน และที่บ้าน
2. ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร
3. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สูงขึ้น
4. จัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่นสวยงามและเอื้อต่อการ เรียนการสอน
5. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและร่วมมือในการ พัฒนาโรงเรียนร่วมกัน
6. สนับสนุนนโยบายของทางราชการ และร่วมมือกับหน่วยงาน

การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

ศรัทธา มวกู (2551, ไม่มีเลขหน้า) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนของการพัฒนาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียนและ ชุมชนว่าการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวโดยปกติแล้วสถานศึกษาจะกำหนดวิสัยทัศน์และ เป้าหมายของสถานศึกษาให้ตอบสนองกับสภาพความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอยู่แล้ว วิธีการพัฒนาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมสามารถพัฒนาได้ 4 ลักษณะคือ

1. จัดทำเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยนำไปสอดแทรกเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ พื้นฐานในลักษณะบูรณาการการเรียนรู้ที่นำไปสอดแทรกบูรณาการนี้ควรพิจารณาความ สอดคล้องในเชิงการนำไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งสามารถบูรณาการเข้าไปได้กับสาระการ เรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การเพิ่มเติมในลักษณะนี้ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และผลการเรียนรู้รายปี/รายภาค โดยวิเคราะห์ ในลักษณะตารางวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมในแต่ละ ข้อของมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระที่นำไปบูรณาการแล้วจึงนำสิ่งที่สอดคล้องกับผู้เรียนและ ชุมชนมาสอดแทรกเพิ่มเติมเข้าไปกับสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ทั้งนี้มีวิธีการพิจารณาความ สอดคล้องโดยดูผลการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีประกอบ ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของสิ่งที่นำมา บูรณาการของครูแต่ละคนที่สอนต่างชั้นปี

2. จัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้และหรือจัดทำ โครงการเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะนี้ มาจากเหตุผลที่โรงเรียนได้พิจารณาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของชุมชนและท้องถิ่น แล้วเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตและหรือชุมชนมาก เช่น โรคที่คนในท้องถิ่นเป็นกันมากและ เกิดอยู่เป็นประจำหรือวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เด่นของชุมชน ทางโรงเรียนจึงพิจารณานำมา จัดทำเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ในลักษณะลึกซึ้งจนเกิดประโยชน์ต่อ ผู้เรียนและชุมชนได้ โดยจัดให้มีสาระการเรียนรู้เป็นหน่วยการเรียนรู้และหรือจัดทำโครงการร่วมกันด้วย

3. จัดทำเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะจัดทำไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การ เรียนเป็นกลุ่มสนใจ ชุมนุมหรือชมรม ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองความสนใจของผู้เรียนช่วยให้พัฒนา เต็มศักยภาพ และสามารถนำพาผู้เรียนไปสู่ความเป็นเลิศ

4. จัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมใหม่ในส่วนนี้ ในเอกสาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้แนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมให้เข้มข้น ในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ไว้แล้วว่าควรที่จะเพิ่มเติมนายวิชาใดบ้างในกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ สำหรับการจัดทำรายวิชาเพิ่มเติมในส่วนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนในกลุ่ม

สาระการเรียนรู้อื่น ๆ สถานศึกษาสามารถจัดทำในรายวิชาเพิ่มเติมได้โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตร อ 31201 ดังจะกล่าวให้เห็นในลำดับต่อไป

1. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

ขั้นตอนตามทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมมี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์หิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาในทุกช่วงชั้น เพื่อกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้สอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 1 ซึ่งตามคำแนะนำของหลักสูตรให้จัดทำรายวิชาเพิ่มเติมได้ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

ขั้นที่ 3 จัดทำคำอธิบายรายวิชา เพิ่มเติม ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 วิเคราะห์หรือพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ อ 31201 การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมทำได้โดยศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะทำรายวิชาเพิ่มเติมควบคู่กันไปและพิจารณาว่ามาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาเพิ่มเติมได้โดยไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อความใด ๆ หรือไม่ หรือจะใช้วิธีการกำหนดเพิ่มเติมในลักษณะต่อเติมมาตรฐานเดิมให้มีลักษณะเน้นขึ้น (สอดคล้องกับวิชาเพิ่มเติม) หรืออาจจำเป็นต้องพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกันอย่างยิ่งกับวิชาเพิ่มเติมที่จัดทำขึ้น ทั้งนี้ การพัฒนามาตรฐานทุกวิธีดังกล่าวข้างต้นต้องคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย

3.2 กำหนดผลการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค และเวลาเรียนของวิชาเพิ่มเติม การกำหนดในขั้นนี้ทำได้โดยนำมาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาเพิ่มเติมที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและทักษะ (KAP) เพื่อนำมากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคให้สัมพันธ์เวลาเรียนที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร

3.3 เขียนคำอธิบายรายวิชา การเขียนคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติมมีวิธีการเขียนโดยนำเอาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคและสาระการเรียนรู้รายปี หรือ รายภาค มาใช้เป็นแนวทางในการเขียนคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

บริบทของแก่งคุดคู้

ที่ตั้งอำเภอเชียงคาน

ทิศเหนือ ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยมีแม่น้ำโขงขวางกั้น

ทิศตะวันออก ติดต่อกับบ้านผาแบ่น

ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านน้อย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเทศบาลตำบลเชียงคาน

แก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเกาะแก่งยื่นเข้าไปกลางแม่น้ำโขง ฤดูแล้งเมื่อน้ำลดจะเห็นน้ำใสไหลเชี่ยว หาดทรายที่ขาวสะอาด หินขนาดต่าง ๆ จึงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางจากกรุงเทพฯทางรถยนต์ที่สถานีขนส่งหมอชิต โดยรถปรับอากาศชั้น 1 ของบริษัทแอร์เลย หรือรถปรับอากาศชั้น 2 ของบริษัทนครชัยขนส่ง หรือรถปรับอากาศชั้น 1 และชั้น 2 ของบริษัทขนส่งจำกัด ทางรถไฟที่สถานีรถไฟหัวลำโพงถึงจังหวัดหนองคาย จากนั้นนั่งรถโดยสารประจำทางหนองคาย-เมืองเลย ชมทัศนียภาพตามแนวชายแดนริมแม่น้ำโขงไปยังอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

แม่บ้านรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถ กลุ่มที่ถนัดทอผ้าจะทอผ้าพื้นเมือง ผ้าขาวม้า ผ้ามัดหมี่ ผ้าคลุมโต๊ะ ผ้าห่ม ผ้าฝ้ายสำหรับแปรรูป ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูป ได้แก่ ชูตรงจาน ผ้าพันคอ ย่ามบรรจุสิ่งของ ผ้าตัดเสื้อ จะนำสินค้าส่งขายร้านค้าขายของที่ระลึก บริเวณแก่งคุดคู้ บางกลุ่มถนัดเรื่องทำอาหารจับกลุ่มตั้งร้านอาหารพื้นบ้านที่บริเวณแก่งคุดคู้ เช่นเดียวกันส่วนเรือรับจ้างที่นำนักท่องเที่ยวล่องชมวิวตามลำน้ำโขงเป็นชาวบ้านในชุมชน

บ้านพักสำหรับให้เช่าเจ้าของเป็นคนในชุมชน ราคาอ่อมเยา สะอาด มี 2 แบบให้เลือก แบบทรงยุโรปและแบบทรงไทย มีการตกแต่งบรรยากาศที่สวยงาม รวมทั้งมีอาหารที่แตกต่างหลากหลายให้ผู้รับบริการได้เลือกทิวทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำโขง อยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเชียงคาน ไปทางอำเภอปากชม พอถึงฤดูน้ำลดจะเห็นทิวทัศน์ในลำแม่น้ำโขงที่เต็มไปด้วยโขดหิน เกาะ แก่ง จะเห็นน้ำใสไหลเชี่ยว และความเขียวขจีของพันธุ์ไม้นานาชนิดอยู่กลางเกาะแก่งนั้น ๆ

ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริการในชุมชนอำเภอเชียงคาน ซึ่งตั้งอยู่บริเวณชายแดนไทย-ลาว เมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา มีสตรีชาวต่างชาติมาเป็นอาสาสมัครสอนภาษาอังกฤษประจำศูนย์อพยพไทย-ลาวได้ริเริ่มทำ Guest houses บริการเช่าจักรยาน เช่าเรือ มีแผนที่เส้นทางขี่จักรยานท่องเที่ยวชมทัศนียภาพที่สวยงามริมฝั่งแม่น้ำโขง และโฆษณาลงใน Web site เกี่ยวกับแก่งคุดคู้ ดังนั้นแก่งคุดคู้เป็นเส้นทางจักรยานของนักท่องเที่ยว สามารถหยุดพักระหว่างทางและชมสถานที่สำคัญในหมู่บ้าน แก่งคุดคู้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในปัจจุบันได้นำเอา

ภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการผลิตสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล มีเรือนำเที่ยว ร้านอาหาร
พื้นเมือง ที่พัก ขณะเดียวกันผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ แม่ค้า สามล้อรับจ้าง พนักงานต้อนรับ
และแหล่งบริการมีปัญหาในการสนทนาได้ตอบกับชาวต่างชาติ

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2335, หน้า 112-115) จากแนวความคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
แบบนี้เอง จึงทำให้เกิดขั้นตอนการสอนต่าง ๆ 3 ขั้นตอนที่ใช้จัดการสอนกันทั่วไปในขณะนี้ขึ้นและ
ขั้นตอนการสอนนี้ซึ่งเกิดจากเทคนิคการสอนและสื่ออุปกรณ์ ขั้นตอนการนำเสนอทั้ง 3 ขั้นนี้ จะ
พบว่ามามีวิธีการนำเสนอเนื้อหาแบบเรียนต่าง ๆ ที่ผู้เขียนแบบเรียนมีความรู้ด้านภาษาศาสตร์และแนว
การสอนเพื่อการสื่อสาร

1. ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษการนำเสนอ
เนื้อหาใหม่จัดเป็นขั้นการสอนที่สำคัญขั้นหนึ่งในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ซึ่งเป็น
การเริ่มต้นการเรียนรู้

2. ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) ขั้นการฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่
เพิ่งจะเรียนรู้ใหม่จากการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะการฝึกแบบควบคุมหรือชี้แนะ (Controlled
Practice/Directed Active) โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกไปสู่การฝึกแบบค่อย ๆ ปล่อยให้
ทำเองมากขึ้นเป็นแบบกึ่งควบคุมการฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้
จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลักแต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ
ความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษาสั้น ๆ

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนับเป็นขั้น
ที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่งเพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเปรียบเสมือนการถ่ายโอนการเรียนรู้
ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริง ๆ นอกชั้นเรียนการฝึกใช้ภาษาเพื่อการ
สื่อสารโดยทั่วไปมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริง
หรือที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยตนเองโดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น

1. แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

จุดมุ่งหมายของวิธีส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่เรียนในการสื่อสารและส่วนใหญ่มี
ความเชื่อว่าถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางภาษาและคำศัพท์จะใช้ภาษาในการสื่อสารได้
แต่จากข้อเท็จจริงพบว่าถึงแม้ว่าผู้เรียนจะเรียนรู้โครงสร้างทางภาษาต่างประเทศมาแล้วเป็นอย่างดี
ยังไม่สามารถพูดคุยสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้เลยหรือถ้าจะสื่อสารได้บ้างมักใช้ภาษาในลักษณะ

ที่เจ้าของภาษาไม่ใช้กันแม้จะเป็นภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (Keith Johnson and Keith Morrow, 1981, หน้า 1)

ในช่วง ค.ศ. 1975 ได้มีการเสนอแนวการสอนแบบใหม่ คือ การสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Approach) ขึ้น โดยมีความเชื่อว่าภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียงศัพท์ โครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษาคือระบบที่ใช้ในการสื่อสาร หรือ สื่อความหมายได้ ดังนั้นการสอนภาษาจึงควรสอนให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารหรือ สื่อความหมายได้ไม่ควรสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เฉพาะรู้แบบหรือโครงสร้างทางภาษาเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะการสื่อสารนั้นต้องใช้ภาษาเป็นสื่อเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ

2. แนวคิดพื้นฐาน

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535, หน้า 108-118) แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีลักษณะ 4 ประการที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันดังนี้

ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์ หรือไวยากรณ์ (Linguistic or Grammatical Competence) นั่นคือเป้าหมายการสอนเน้นไปที่องค์ประกอบทั้งหมดของทักษะ การสื่อสาร คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีองค์ประกอบทางภาษา เสียง ศัพท์ โครงสร้างเป็นแกนในการสื่อความหมายและไม่จำกัดอยู่ภายใต้กรอบของเนื้อหา ภาษาหรือไวยากรณ์

ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence) เทคนิคทางภาษารับได้การออกแบบมาเพื่อนำผู้เรียนไปสู่การใช้ทางภาษาอย่างแท้จริงตามหน้าที่ภาษาเหมาะสมตามระเบียบปฏิบัติทางสังคมสามารถเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Pragmatic Competence or Strategic Competence) คือ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ความคล่องแคล่วและความถูกต้องตลอดจนกิริยาท่าทาง สีหน้า น้ำเสียงประกอบการสื่อความหมายเป็นหลักการเสริมที่อยู่ภายใต้เทคนิคการสื่อสาร

ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ(Discourse Competence) ในการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในตอนท้ายสุดผู้เรียนจะต้องใช้ภาษาอย่างเข้าใจและสร้างสรรค์ภายในบริบทที่ไม่เคยฝึกมาก่อนโดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้ถูกต้องมีความเข้าใจและทำนายคำข้างหน้าเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่จะเกิดขึ้นในบริบท (Context) ได้ถูกต้อง

จากแนวการสอนต่าง ๆ ดังกล่าวทำให้เกิดแนวคิดในการสอนภาษาว่าควรนำเสนอภาษาใหม่ในรูปแบบที่เกิดในสถานการณ์จริงเพื่อนำไปสู่การสอนคำศัพท์ โครงสร้าง การออกเสียง มีการฝึกฝนจนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา นำโครงสร้างสามารถใช้ได้ถูกต้องแล้วจึงนำความรู้ที่ได้

ไปฝึกใช้ในสถานการณ์จริง

3. กลวิธีสอน

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2335, หน้า 115-118) ในการเรียนการสอนอาจใช้กลวิธีและสื่อต่าง ๆ ดังนี้

1. การใช้สื่อซึ่งเป็นของจริง (Authentic Materials) เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติในสถานการณ์ต่าง ๆ วิธีการสอนเพื่อการสื่อสารมักใช้สื่อจริงในการสอน ผู้สอนอาจคัดข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์หรือให้ผู้เรียนฟังการพูดจากวิทยุ หรือโทรทัศน์ หรือเป็นสื่อที่มาจากภาษาที่แท้จริง เช่น สื่อที่ไม่มีข้อความหรือที่ไม่ต้องใช้ภาษามากนักแต่ต้องสามารถนำมาอภิปรายได้อย่างกว้างขวาง เช่น เมนูอาหารตารางเวลา เป็นต้น

2. เกมทางภาษา (Language Games) มีการนำเกมมาใช้มากในการสอนเพื่อการสื่อสาร นอกจากผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานแล้วยังเป็นการฝึกการใช้ภาษาอย่างดียิ่ง เกมที่จะใช้ได้ดีต้องมีลักษณะ 2 ประการ คือ การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) ตัวเลือก (Choice) และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

3. บทบาทสมมติ (Role-play) ผู้เรียนมีโอกาสฝึกสนทนาสื่อสารในสภาพสังคมต่าง ๆ และฐานะต่าง ๆ กัน ในการใช้บทบาทสมมติผู้สอนจะกำหนดบทบาทของแต่ละคนโดยกำหนดว่าผู้เรียนจะแสดงเป็นใคร จะพูดอย่างไรบ้าง หรืออีกแบบหนึ่งอาจกำหนดว่าผู้เรียนแสดงเป็นใคร อยู่ในสถานการณ์อะไร จะพูดเกี่ยวกับอะไร แต่สิ่งที่จะพูดผู้เรียนต้องคิดเอาเองแบบหลังนี้เข้าถึงแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) มากกว่าเพราะให้ตัวเลือก (Choice) ผู้เรียนมากกว่าบทบาทสมมตินี้จะมีข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เมื่อผู้เรียนไม่แน่ใจว่าผู้อื่นจะพูดอะไรผู้เรียนจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ให้ทราบว่าสิ่งที่เขาพูดสื่อสารไปนั้นเป็นอย่างไรด้วย

4. ประเภทของกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2335, หน้า 122-194) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารดังนี้

1. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ และสถานการณ์ของการใช้ภาษา
2. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์ (Functional Communication Actives) เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามใช้ภาษาเท่าที่ตนสามารถใช้ได้เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจกันได้มากที่สุดในการทำกิจกรรมประเภทนี้ ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษา

ที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือสถานการณ์เสมอไปความสำเร็จในการทำกิจกรรมจะวัดจากการที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้บรรลุผลได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ซึ่งมีกิจกรรมดังนี้

3. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด (Sharing Information with Restricted Cooperation) อาจเป็นงานคู่ (Pair Work) หรืองานกลุ่ม (Group Work)

4. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง (Sharing Information with unrestricted Cooperation)

5. กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาข้อสรุปข้อมูล (Sharing and processing Information) มีลักษณะคล้ายกับการเล่นต่อภาพ (Jigsaw)

6. กิจกรรมหาข้อสรุปจากข้อมูล (Processing Information) เป็นการอภิปรายข้อมูลที่ได้รับหรือประเมินข้อมูลในการนำมาใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหา

7. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction Actives) เป็นกิจกรรมที่กำหนดสถานการณ์และบทบาทของผู้เรียนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งอาจจัดเป็นกิจกรรมบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร

8. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่เน้นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มี 4 ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน แต่ละทักษะมีความแตกต่างกันดังนี้

ทักษะการอ่าน การอ่านเพื่อการสื่อสารเป็นการอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งที่นอกเหนือไปจากการอ่านเพื่อศึกษาตัวภาษาอาจเป็นสาระหรือความสนุกสนานที่จะได้รับการอ่านในการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารนั้นจึงสามารถจัดกิจกรรมในการสอนอ่านดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While- reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post – reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนกิจกรรมที่ทำอาจเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศเป็นการฝึกทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสาร การฝึกทักษะการเขียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกและเสริมรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนได้คุ้นเคยแล้วจากการฟังและพูด ผู้เรียนควรฝึกตอบสนองต่อสิ่งชี้แนะ

ด้วยตนเองทีละน้อย กิจกรรมการเขียนเพื่อการสื่อสารควรเน้นเป็นพิเศษ หลังจากที่ผู้เรียนได้ฝึกการเขียนตามที่ชี้แนะแล้วผู้เรียนควรมีอิสระเต็มที่ในการเขียน

การสอนภาษาอังกฤษในการสนทนาโต้ตอบจะเน้นทักษะการฟังและพูด ได้แก่

ทักษะการฟัง

การสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น การฟังนับว่าเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง เป็นทักษะที่ใช้กันมากและเป็นทักษะแรกที่ต้องทำการสอนซึ่งขั้นตอนในการฝึกทักษะการฟังสรุปได้ดังนี้คือ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้ผู้เรียนได้รู้จักมุ่งหมายของการฝึกทักษะ การฟังให้ผู้เรียนฟังข้อความหรือเรื่องราวที่เตรียมไว้ เปิดโอกาสให้ฟังซ้ำ ขึ้นอยู่กับความยากและความง่ายของเรื่องที่ฟัง ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรืองานที่ได้รับมอบหมาย หลังจากการฟังแล้วผู้สอนให้คำติชมในงานของผู้เรียน

กิจกรรมในการสอนทักษะการฟังสรุปได้ดังนี้

1. ให้ฟังคำสั่งที่ใช้ในการเรียนการสอนของคุณ
2. ให้ฟังเพื่อนคนอื่นถามคำถามสรุปเรื่อง หรือเล่าเรื่องต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ
3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทสมมติ
4. ให้ฟังคำบรรยายจากเทป ฟังเพลง
5. ดูภาพยนตร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อสอนภาษาอังกฤษ
6. สัมภาษณ์ชาวต่างชาติที่อยู่ในชุมชน
7. ให้เข้าร่วมการบรรยาย การประชุมที่ใช้ภาษาอังกฤษ
8. ให้เล่นเกมภาษาอังกฤษ

ทักษะการพูด

การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจและความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด ดังนั้นทักษะการพูดจึงเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับบุคคลในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ได้มีผู้เสนอขั้นตอนการสอนกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ขั้นบอกวัตถุประสงค์ ผู้สอนควรจะบอกให้ผู้เรียนรู้ถึงสิ่งที่จะเรียน
2. ขั้นเสนอเนื้อหา การเสนอเนื้อหาควรจัดอยู่ในรูปแบบบริบท ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะของภาษา ความหมายของข้อความที่จะพูดซึ่งจะต้องขึ้นกับบริบท
3. ขั้นการฝึกและการถ่ายโอน การฝึกจะทำทันทีหลังจากเสนอเนื้อหา อาจฝึกพร้อมกันหรือเป็นคู่ในการฝึกทักษะการพูด

ในการสอนทักษะการพูด ผู้สอนอาจเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับได้ดังนี้

1. ให้ตอบคำถามซึ่งครูหรือเพื่อนในชั้นเป็นผู้ถาม

2. บอกให้เพื่อนทำตามคำสั่ง
3. ให้นักเรียนถามหรือตอบคำถามของเพื่อนในชั้น
4. บอกลักษณะวัตถุสิ่งของต่าง ๆ จากภาพ
5. ให้เล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน
6. ให้รายงานเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้
7. จัดสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียนให้นักเรียนใช้บทสนทนาต่าง ๆ กันไป
8. ให้เล่นเกมต่าง ๆ ทางภาษา
9. ให้ฝึกการสนทนาทางโทรศัพท์
10. ให้อ่านหนังสือพิมพ์ไทยแล้วรายงานเป็นภาษาอังกฤษ
11. ให้แสดงบทบาทสมมติ

5. การวัดผลและการประเมินผลภาษาอังกฤษ

การจัดการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีหนึ่ง ที่ครูผู้สอนแสวงหาวิธีสอนและเทคนิคการสอนภายในชั้นเรียนให้เกิดความรู้แบบผสมผสาน โดยคาดหวังให้ผู้เรียนจะต้องมีความรู้และทักษะทางภาษา โดยนำความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ ภาษาตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ มาผนวกเข้ากับความรู้ที่เกิดภายในตนเองและสามารถใช้ภาษา ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จริง ส่วนลักษณะภาษาที่นำมาประเมินควรเป็นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์สื่อสาร ตามสภาพจริงคือเป็นข้อความที่สมบูรณ์ภายในตัวเองเป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ ความเป็นธรรมชาติ อยู่ในบริบท ต้องคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2524, หน้า 191-192) กล่าวว่า การวัดและการประเมินผลการเรียน การสอนภาษาอังกฤษนั้นสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกันโดยการทดสอบ หรือโดยไม่มี การทดสอบ การวัดและการประเมินผลโดยการไม่มีการทดสอบนั้น อาจทำได้โดยสังเกตความเอาใจใส่และ ความสนใจในการเรียนของผู้เรียน ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ในการสนทนาได้ตอบ การซักถาม บทเรียนต่าง ๆ ประเมินจากการทำแบบฝึกหัด ส่วนการวัดและประเมินผลผลการเรียนการสอน ภาษาโดยการทดสอบนั้น ส่วนมากจะเป็นการวัดผลอย่างเป็นทางการ โดยการใช้แบบทดสอบ ที่สร้างขึ้น ดังมีรายละเอียดของแบบสอบแต่ละประเภทดังนี้

1. แบบสอบวัดความสามารถทางภาษา

แบบสอบชนิดนี้ไม่ยึดเนื้อหาวิชาที่ผู้เข้าสอบได้เรียนมาแต่เป็นการวัดความสามารถ ทางภาษาของผู้เรียนว่าเพียงพอที่จะใช้ในเหตุการณ์ว่าอยู่ในระดับที่ถือเป็นเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่

2. แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษา

เนื้อหาของแบบสอบจะสัมพันธ์โดยตรงกับเนื้อหารายวิชาที่ผู้เรียนได้เรียนมาแล้ว โดยมีจุดประสงค์ที่จะวัดว่าผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มที่เรียนรายวิชานั้นบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนหรือไม่ แบบสอบนี้แยกออกได้เป็น 2 ประเภทย่อย คือ

2.1 แบบสอบปลายภาค (Final Achievement Test) เป็นการทดสอบที่ใช้เมื่อผู้เรียนได้เรียนจบรายวิชานั้น ๆ แล้วเนื้อหาของแบบสอบจะสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาแบบสอบชนิดนี้ให้ผลสะท้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

2.2 แบบสอบวัดความก้าวหน้า (Progress Achievement Test) ในการสร้างแบบสอบจะแบ่งจุดประสงค์ออกเป็นช่วงสั้น ๆ ซึ่งในการทดสอบแต่ละครั้งจะแสดงความก้าวหน้าเป็นแนวทางให้ครูใช้ในการนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลของวัตถุประสงค์ในการสอน

6. ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารไม่เป็นเพียงการทดสอบในด้านความรู้เกี่ยวกับภาษา เกณฑ์ตัดสินความสำเร็จมิใช่ความถูกต้องตามแบบแผนแต่เป็นประสิทธิผลในการสื่อสาร การนำภาษาไปใช้จริง (Use) การปฏิบัติตนในสถานการณ์สื่อสารเป็นสิ่งที่ตัดสินประสิทธิผลของผู้เรียนมิใช่การมีความรู้ทางไวยากรณ์ (Usage) แบบสอบจึงต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างการใช้ภาษาตามหน้าที่ ทักษะและความรู้เกี่ยวกับภาษา

การทดสอบความสามารถในการสื่อสารในปัจจุบันว่า แบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. การทดสอบความสามารถทางภาษาแบบรวม (Integrative or Global tests) การทดสอบแบบนี้มักมีการแสดงออกมากกว่าหนึ่งทักษะ และผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางภาษาภายในเวลาจำกัด แบบสอบชนิดนี้ใช้กันแพร่หลาย คือ

1.1 การเขียนตามคำบอก (Dictation) ข้อความที่บอกให้เขียนจะต้องอ่านด้วยความเร็วปกติ ผู้เรียนควรจำข้อความยาว ๆ แล้วเขียนในสิ่งที่ได้ยินเพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจ การเขียนสะกดคำผิดจะไม่หักคะแนนถ้าไม่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการฟัง

1.2 การเขียนตามคำบอกที่มีเสียงรบกวน (Noise Test) คือการบันทึกข้อความลงในเทปจะบันทึกด้วยความเร็วปกติและลดความซ้ำซ้อนทางภาษา (Redundancy) ลงโดยบันทึกเสียงรบกวนลงไปด้วย การเขียนสะกดคำผิดจะไม่หักคะแนนถ้าเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ได้ยิน

1.3 การทดสอบแบบโคลซ (Cloze Test) ลักษณะของแบบสอบจะมีข้อความให้ผู้เรียนอ่านแล้วละคำให้เติม ประโยคแรกมักจะไม่ละคำเพื่อช่วยสร้างบริบท ผู้เรียนได้คะแนนจากคำที่เติมได้ถูกต้อง ซึ่งอาจเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกันก็ได้

2. การทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อย ๆ (Discrete point tests) การทดสอบชนิดนี้จะวัดองค์ประกอบย่อย ๆ ของภาษา เช่น เสียง ศัพท์ โครงสร้างหรือทักษะต่าง ๆ ซึ่งแยก

ออกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน โดยแยกทดสอบเป็นส่วน ๆ ตามองค์ประกอบของ ภาษา หรือตามทักษะที่ต้องการวัด

2.1 การทดสอบเสียง วิธีที่ตรงที่สุด คือ การสอบปากเปล่าแต่มีปัญหาในการให้ คะแนน สำหรับวิธีการทดสอบความสามารถในการแยกเสียงว่าเสียงใดมีความสามารถเหมือนกัน หรือต่างกันอย่างไร

2.2 การทดสอบคำศัพท์ การทดสอบคำศัพท์นั้นเราไม่สามารถทดสอบคำศัพท์ ทั้งหมดที่เป็นจุดประสงค์ของการสอนได้ การคัดเลือกคำศัพท์พิจารณาจากคำศัพท์ที่ใช้บ่อย (Active Vocabulary) และคำศัพท์ที่ไม่ค่อยใช้ (Passive Vocabulary) การตัดสินใจว่าควร ทดสอบคำศัพท์ที่ใช้บ่อยในการฟัง-พูด หรือ การอ่าน-เขียนนั้นขึ้นอยู่กับระดับของนักเรียนด้วย ถ้านักเรียนในระดับกลางคำศัพท์ที่ใช้บ่อยมักเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในการฟัง-พูด ส่วนนักเรียน ในระดับสูงคำศัพท์ที่ใช้บ่อยคือคำศัพท์ที่ใช้ในการอ่าน-เขียน

2.3 การทดสอบไวยากรณ์มีจุดประสงค์เพื่อทดสอบความสามารถด้านรูปประโยค ว่าครอบคลุมเนื้อหาตามจุดประสงค์ของการสอนเพียงใด เช่น การให้เลือกรูปประโยคที่ถูกต้อง ไวยากรณ์ให้เลือกรูปประโยคที่เขียนผิดไวยากรณ์ การเรียงลำดับคำให้ถูกต้องการเขียน ประโยคใหม่โดยให้คงความหมายเดิม เป็นต้น

2.4 การทดสอบทักษะการฟัง ซึ่งจำแนกการทดสอบการฟังภาษาอังกฤษเป็น 2 ชนิด

2.4.1 การทดสอบการฟังที่แท้จริงเป็นการทดสอบการจำแนกเสียงโดยการเทียบ คู่เสียง การฟังเสียงเน้นหนักในคำและในประโยค การฟังเสียงระดับสูง-ต่ำในประโยค

2.4.2 การทดสอบความเข้าใจในการฟังเป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง สามารถตอบคำถาม หรือปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ฟัง

2.5 การทดสอบทักษะการพูดส่วนใหญ่มักนิยมให้ตอบคำถามจากภาพ บรรยายภาพ หรือเล่าเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมักจะใช้ภาพประกอบเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสามารถพูดได้ง่ายขึ้น ถ้าใช้ วิธีการบันทึกเสียงด้วยจะช่วยให้การตรวจคะแนนมีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้น และสามารถให้ทดสอบ นักเรียนจำนวนมาก ๆ ได้ด้วย

2.6 การทดสอบทักษะการอ่านสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ องค์ประกอบย่อยของการอ่าน ความเข้าใจการอ่านในระดับประโยค ความเข้าใจการอ่านในระดับ ข้อความหรือบทความ บทเรียนที่นักเรียนจะได้พบเห็นมีโอกาสใช้ในชีวิตจริง

2.7 การทดสอบทักษะการเขียนสามารถทำได้หลายรูปแบบดังนี้ การเขียน เรียงความโดยมีการแนะแนวทางโดยการให้รูปภาพ ภาพยนตร์ การพูดสัมภาษณ์จากความสำเร็จ

แบบฟอร์มต่าง ๆ การเขียนอย่างอิสระจะทำให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในการลำดับความคิด การใช้ศัพท์ที่เหมาะสม การเลือกหัวข้อความเป็นหัวข้อที่ไม่ยากนัก

การประเมินตามสภาพจริง

เอกรินทร์ สีมหาศาล และสุปรารภนา ยุกตะนันท์ (2546, หน้า 12) ให้ความหมาย การประเมินตามสภาพจริงว่าเป็นกระบวนการวัดผลและสังเกตผลอย่างเป็นระบบเป็นวิธีการประเมินความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนโดยมุ่งประเมินจากผลงานที่ปฏิบัติจริงมากกว่าประเมินผลจากการทดสอบด้านข้อสอบแบบเลือกตอบและเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงต้องมีผลลัพท์กับพฤติกรรมและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2545, หน้า 27) กล่าวถึงความหมาย การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง การประเมินผลที่ผู้ประเมินพยายามจะสะท้อนให้เห็นการปฏิบัติ (Performance) ของผู้ถูกประเมินโดยตรง

แสงเดือน คณาวัง (ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง การวัดผลทดสอบทักษะต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนที่นำมาใช้ในสถานการณ์หรือชีวิตจริงที่ประเมินค่าความถูกต้องว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรไปบ้างโดยดูจากสภาพจริง หรือจากการรวบรวมชิ้นงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนตรวจสอบความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างมีความหมายเป็นการนำเสนอสภาพจริงของนักเรียนที่สามารถประยุกต์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกับความรู้ไปใช้ในโลกของความเป็นจริงหรือในชีวิตจริงปัจจัยสำคัญเบื้องต้นของAuthentic assessment ที่ควรคำนึง มีดังนี้

1. เป้าหมายของการประเมินคือการทำให้บรรลุผลสำเร็จในแต่ละครั้งที่เรียนรู้
2. นักเรียนต้องค้นหาคำตอบมากกว่าที่จะเลือกเพียงคำตอบใดคำตอบหนึ่ง
3. ต้องนำความสามารถในการคิดระดับสูงของนักเรียนมาใช้แทนทักษะพื้นฐานที่ง่าย ๆ
4. เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการโดยตรง
5. เป็นการสังเคราะห์สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน
6. ใช้ตัวอย่างผลงานที่นักเรียนทำในแฟ้มสะสมงานตลอดระยะเวลาเรียนมาเป็นข้อมูล

ในการประเมิน

7. ให้นักเรียนรู้จักเกณฑ์ที่สร้างขึ้นอย่างชัดเจน
8. การตัดสินพิจารณาจากความสามารถหลายด้านของนักเรียน
9. การประเมินเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันมากกับการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียน
10. ครูและนักเรียนได้ประเมินงานที่เขาทำด้วยตนเอง

11. การประเมินสภาพจริงเป็นการออกแบบการประเมินจากเกณฑ์ไปสู่หลักฐานมากกว่าประเมินจากมาตรฐานไปสู่หลักฐาน ดังนั้นการประเมินสามารถจำแนกแยกแยะจุดเด่นจุดด้อยของผู้ประเมินได้แต่ไม่นำไปเปรียบเทียบหรือจัดลำดับนักเรียน การประเมินสภาพจริงอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติงาน (Performance) ของนักเรียนโดยให้นักเรียนตั้งคำถามไปสู่การสาธิต แสดงความรู้ ทักษะหรือสมรรถนะของนักเรียนที่เห็นว่าเหมาะสม

1. การสร้างเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score)

ความหมายของเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) เกณฑ์การประเมินจากคำว่า Rubric Score หรือ Rubric + Score คำว่า Rubric หมายถึง กฎเกณฑ์ เครื่องหมายชี้นำหรือข้อความประพจน์ปฏิบัติคำว่า Score หมายถึง คะแนนเมื่อรวมคำ 2 คำเข้าด้วยกันเป็น Rubric Score หมายถึง กฎหรือเครื่องหมายหรือแนวทางในการให้คะแนนนั่นเอง ซึ่งในที่นี้ขอใช้คำว่า เกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) ซึ่งคำดังกล่าวนี้การศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Grant Wiggins (2000, Online อ้างอิงใน จรัญญา แก้วจันทิกและคณะ, 2551, หน้า 37) ได้ให้ความหมายว่า Rubric Score หมายถึงแนวทางในการให้คะแนนของการประเมินแบบอัตโนมัติซึ่งเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ของการประเมินกระบวนการปฏิบัติงาน มีการอธิบายคุณลักษณะของการปฏิบัติงาน ณ จุดต่าง ๆ รวมทั้งสามารถระบุคุณภาพของการปฏิบัติงาน ณ จุดนั้น ๆ ได้อีกด้วย

Norman Gronlund (1998, อ้างอิงใน จรัญญา แก้วจันทิกและคณะ, 2551, หน้า 38) ได้ให้ความหมายว่า Rubric Score หมายถึง ชุดของการอธิบายถึงคุณลักษณะของระดับคะแนนต่างๆ ของกระบวนการปฏิบัติงานที่ใช้สำหรับตัดสินการปฏิบัติงานหรือชิ้นงาน

Peter McDaniel (1994, อ้างอิงใน จรัญญา แก้วจันทิกและคณะ, 2551, หน้า 38) ได้ให้ความหมายว่า Rubric Score หมายถึง ลำดับของประเภทชิ้นงานที่ใช้ในการเปรียบเทียบซึ่งประกอบด้วยระดับคุณภาพของกระบวนการที่อธิบายระดับของกระบวนการปฏิบัติสำคัญเป็นแนวทางในการประเมิน

ในการประเมินรูปแบบใหม่ผู้ประเมินควรกำหนดเกณฑ์ในการประเมินและนักเรียนควรได้รับทราบก่อนลงมือทำงาน เกณฑ์การประเมินนี้จะระบุคุณภาพที่ต้องการให้นักเรียนกระทำแต่ละค่าคะแนนบน Rubrics ซึ่งสอดคล้องกับตัวอย่างการตอบสนองนั้น ๆ ดังนั้น การกำหนดเกณฑ์แต่ละค่าคะแนนจะทำให้นักเรียนได้รู้ว่าครูต้องการอะไร และเขาจะอย่างไรเพื่อที่จะให้ผลงานของเขาได้คะแนนในระดับที่ต้องการ Rubrics เป็นแนวทางการให้คะแนน (Scoring guideline) ที่เกิดจากการรวมกันระหว่างเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring criteria) กับมาตราส่วนประมาณค่าหรือระดับคะแนน (Rating scale) โดย Rubrics เป็นแนวทางการให้คะแนนที่ระบุถึงความแตกต่างของผลงานหรือประสิทธิภาพ (Proficiency) ดังตัวอย่างการให้คะแนนรายงาน

2. การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

การตัดสินผลงานของนักเรียนในการประเมินตามสภาพจริงใช้การให้คะแนนที่เรียกว่า Rubrics หมายถึง กฎหรือกติกาที่จะทำให้ได้คะแนนและมีแนวทางการให้คะแนน (Scoring guide) ที่แยกตามระดับต่างๆ ของความสำเร็จในการเรียนหรือการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างชัดเจน จากดีมากไปจนถึงต้องปรับปรุงแก้ไข (Jasmine, 1993 อ้างอิงใน จริญญา แก้วจันทิกและคณะ, 2551, หน้า 41) ครูและนักเรียนควรจะกำหนดเกณฑ์ร่วมกันการกำหนดเกณฑ์การประเมินช่วยให้เกิดความชัดเจนว่าจะพิจารณาในเรื่องใด ประเด็นใดบ้าง แต่ละเรื่องมีรูปร่างหน้าตาอย่างไรจึงจะได้คะแนนต่ำสุดจนถึงสูงสุด เช่น รายงานฉบับนี้จะพิจารณารูปเล่ม เนื้อหา การใช้ภาษา การทำงานกลุ่ม ฯลฯ โดยเน้นเนื้อหาการใช้ภาษาในการทำงานกลุ่ม

การกำหนดประเด็นการประเมินและรายละเอียดการให้ระดับคะแนนเป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากเกี่ยวข้องกับคุณภาพของการประเมินผลในเรื่องความเที่ยงและความเชื่อมั่นหากทำได้ชัดเจนเหมาะสมไม่ว่าผู้ใดจะประเมินก็จะมีคุณภาพได้ใกล้เคียงหรือเหมือนกันมีผลถึงศักยภาพของนักเรียนในการนำไปใช้ปฏิบัติงาน ผลิตรายงานตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรเป็นคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา

3. การกำหนดระดับคะแนนในเกณฑ์การประเมิน

การกำหนดเกณฑ์การประเมินส่วนใหญ่มีตั้งแต่ 3 - 8 ระดับ ขึ้นอยู่กับระดับของงานและความต้องการของครูว่าจะพิจารณาความละเอียดมากน้อยเพียงใดการให้ระดับคะแนน 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง ต่ำ เป็นการง่ายในการอธิบายคุณลักษณะและง่ายต่อการตัดสินใจ แต่บางคนชอบใช้ 4 เพราะสัมพันธ์กับการให้เกรด คือ 1, 2, 3 และ 4 จะเลือกข้ออย่างไรขึ้นอยู่กับความต้องการของครูและนักเรียนที่จะตกลงร่วมกันในการกำหนดระดับคะแนน เมื่อครูและนักเรียนมีความเข้าใจและมีทักษะแล้วค่อยเพิ่มเป็น 5 หรือ 6 ระดับได้

4. การเขียนเกณฑ์การประเมิน

ในการเขียนเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) จะเป็นแบบการประเมินภาพรวม หรือประเมินแยกเป็นด้าน ๆ ขึ้นอยู่กับความถนัดของครูโดยให้ยึดตามแนวทางคุณลักษณะที่ดีของ Rubrics เทคนิคการเขียน Rubrics อาจเริ่มจากด้านที่แย่มากที่สุดให้ตรงข้ามกันก่อนเพื่อง่ายต่อการเขียนในระดับอื่น ๆ อาจเขียนในระดับด้านที่ดีที่สุดก่อน (เขียนเหมือนการประเมินโดยภาพรวม) แล้วระดับด้านลบหรือด้านไม่ดีในระดับคะแนนที่ต่ำลงมาหรืออาจเขียนด้านแย่มากที่สุดก่อนเป็นด้านลบทั้งหมด ซึ่งเป็นคะแนนต่ำสุดแล้วไล่คะแนนที่สูงขึ้นให้เพิ่มด้านบวกหรือด้านดีไปเรื่อย ๆ ในที่นี้ขอเสนอแนวทางในการเขียน Rubrics ดังนี้

4.1 การเขียนแบบประเมินภาพรวม (Holistic Scoring) คือ แนวทางการให้คะแนน โดยพิจารณาจากภาพรวมของชิ้นงาน โดยจะมีคำอธิบายคุณลักษณะของงานในแต่ละระดับไว้ อย่างชัดเจน โดยต้องให้ครอบคลุมคุณภาพในระดับนั้นแต่ต้องไม่ใช่สิ่งเพื่อฝืนเกินความเป็นจริง จนนักเรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ เกณฑ์การประเมินในภาพรวมนี้เหมาะที่จะใช้ในการประเมิน ทักษะการเขียน สามารถที่จะตรวจสอบความต่อเนื่อง ความคิดสร้างสรรค์และความสละสลวย ของภาษาที่เขียน

ตัวอย่าง การเขียนเกณฑ์การให้คะแนนมีแนวทางในการเขียน ดังนี้

ระดับ 1 : ขั้นปรับปรุง-ผลงานมีข้อบกพร่องมาก หรืองานไม่สำเร็จ

ระดับ 2 : ขั้นพอใช้-ผลงานเป็นไปตามแบบ ไม่สมบูรณ์ มีจุดบกพร่องอย่างมาก

ระดับ 3 : ขั้นปานกลาง (ผ่าน)-ผลงานมีมาตรฐานค่อนข้างสมบูรณ์

ระดับ 4 : ขั้นดี-ผลงานอยู่ในระดับมาตรฐานมีความสมบูรณ์

ระดับ 5 : ขั้นดีเยี่ยม-ผลงานอยู่ระดับมาตรฐานดีเยี่ยม มีความคิดสร้างสรรค์

เป็นแบบอย่างที่ดี

จากความหมายของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการวัดผลและสังเกตอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยประเมินความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนเน้นผลงานที่ปฏิบัติ ซึ่งการประเมินตามสภาพจริงมีลักษณะต่อเนื่องตามระดับของสภาพจริงตั้งแต่น้อยไปหามากและมีลักษณะการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

องค์ประกอบของความพึงพอใจ

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์พร้อม ควรเลือกกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเป็นองค์รวม ได้แก่ เกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้ (Cognitive) การกระทำ (Psychomotor) และความรู้สึก (Affective) อย่างสอดคล้องกัน ดังนั้นการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรจึงจำเป็นต้องใช้หลักการประเมินด้านความรู้ ด้านทักษะภาษา และด้านความรู้สึกเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาเป็นองค์รวม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านความรู้ หรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการกระทำที่เกี่ยวกับกระบวนการทางสมอง เช่น สถิติปัญญา (Intellectual) การเรียนรู้ (Learning) และ การแก้ปัญหา (Problem solving) ได้แบ่งระดับพุทธิพิสัยไว้ 6 ระดับ โดยเรียงจากระดับต่ำสุด ถึง ระดับสูงสุด ดังนี้

1. ความรู้ - ความจำ (Knowledge)

1.1 ความรู้ความจำในเนื้อเรื่อง (Knowledge of specifics) ศัพท์และนิยาม (Knowledge of terminology) เกี่ยวกับความหมายของศัพท์ นิยามหรือคำจำกัดความ สัญลักษณ์ หรือภาพอักษรและเครื่องหมายต่าง ๆ

1.2 ความรู้ในวิธีดำเนินการ (Knowledge of ways and means of dealing with specifics) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน (Knowledge of conventions) ธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันต่อ ๆ มาในสังคม ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้น (Knowledge of trends and sequences) ความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภท (Knowledge of classifications and categories) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (Knowledge of methodology) วิธีการที่ใช้สำหรับการปฏิบัติงานนั้น ๆ ตามหลักวิชาการทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

1.3 ความรู้ความจำรวบยอด (Knowledge of universals and abstractions in the field) ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและขยายหลักวิชา (Knowledge of principles and generalization) หลักการหรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ซึ่งเคยปรากฏจนสามารถนำมา กล่าวสรุปรวบรวมเป็นความจริงทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of theories and structures)

2. ความเข้าใจ (Comprehension)

2.1 การแปลความ (Translation) เป็นความสามารถในการแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง ได้แก่ การแปลความหมายของคำและข้อความ การแปลความหมายของภาพและสัญลักษณ์ การแปลบทประพันธ์

2.2 การตีความ (Interpretation) เป็นการสรุปความจากสิ่งต่าง ๆ มากกว่า 1 สิ่ง แล้วนำผลมาสรุปเป็นผลลัพธ์ใหม่อีกอย่างหนึ่งที่มีลักษณะแปลกไปจากของเดิม

2.3 การขยายความ (Extrapolation) การขยายความเป็นการแปลความให้ไกลไปจากข้อมูลเดิมโดยมีข้อมูลหรือแนวโน้มเพียงพอ โดยการขยายความมี 4 แบบ คือ ขยายความแบบจินตนาการ แบบพยากรณ์แบบสมมุติ และแบบอนุมาน

3. การนำไปใช้ (Application)

การนำไปใช้เป็นการนำเอาความรู้ ความจำและความเข้าใจในเรื่องราวใด ๆ ที่ตัวเองมี อยู่ไปแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ ปัญหาใหม่นั้นเป็นปัญหาที่ไม่สามารถนำสูตร กฎ แก้ปัญหาได้โดยทันที จะต้องใช้ยุทธวิธีหลายอย่างในการแก้ปัญหานั้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis)

4.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of element) เป็นการค้นหาคุณลักษณะเด่นของเรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ เช่น ความเด่นของข้อความ ความสำคัญของเรื่อง ความนัยของคำพูดหรือกระทำต่าง ๆ วิเคราะห์ชนิด วิเคราะห์สิ่งสำคัญ และวิเคราะห์เลศนัย

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationships) เป็นการค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะสำคัญใด ๆ ของเรื่องราวและสิ่งต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล

4.3 การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of organizational principles) เป็นการค้นหาโครงสร้างและเรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ รวมกันอยู่ในสภาพนั้นได้เนื่องด้วยอะไร ยึดอะไรเป็นหลักเกณฑ์ หรือมีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis)

5.1 การสังเคราะห์ข้อความ (Production of unique communication) เป็นการนำเอาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มาผสมกันเพื่อให้เกิดข้อความหรือผลิตภัณฑ์ หรือการกระทำใหม่ที่จะสามารถใช้สื่อสารความคิดและอารมณ์ระหว่างบุคคลกับผู้อื่นได้ เช่น การพูดที่แจ้ง การแต่งคำประพันธ์ การวาดภาพ และการแสดงต่าง ๆ

5.2 การสังเคราะห์แผนงาน (Production of plan or proposed set of operation) เป็นการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้การดำเนินการนั้นสำเร็จลุล่วงตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ (Derivation of set of abstract relation) เป็นการนำเอาความสำคัญและหลักการต่าง ๆ มาผสมให้เป็นเรื่องเดียวกัน ทำให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์แปลกไปจากเดิม

6. การประเมินค่า (Evaluation)

6.1 การประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายใน (Judgement in term of internal evidence) เป็นการประเมินโดยใช้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เท่าที่ปรากฏอยู่ในเรื่องราวนั้นมาเป็นหลักในการตัดสิน

6.2 การประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก (Judgement in term of external criteria) เป็นการตัดสินสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์อื่น ๆ ที่อยู่นอกเรื่องราวนั้นแต่มีความสัมพันธ์กับเรื่องนั้นเกณฑ์ภายนอกอาจจะเป็นเกณฑ์ทางสังคม

ด้านทักษะทางภาษาหรือทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมทางการดำเนินการเคลื่อนไหว (Movement) เช่น การเล่นเกมทางภาษา ความสามารถในการรับรู้ (Perceptual abilities) ซึ่งได้แก่ การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ การรับรู้ความแตกต่างด้วยการได้ยิน (Auditory discrimination) เช่น ความสามารถในการใช้ภาษาและประสาทส่วนอื่น ๆ เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ การเคลื่อนไหวในเชิงแสดงออก (Expressive movement) เช่น การแสดงออกทางสีหน้าหรืออากัปกริยาท่าทางต่าง ๆ การเคลื่อนไหวในเชิงตีความ (Interpretative movement) เช่น การเคลื่อนไหวในเชิงสุนทรียภาพหรือการเคลื่อนไหวในเชิงสร้างสรรค์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2528, หน้า 98 - 115)

ด้านความรู้สึกรหรือจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นการประเมินเกี่ยวข้องกับอารมณ์หรือ ความรู้สึกที่มีอยู่ในทุก ๆ คน แต่ละคนจะมีแบบแผนเฉพาะตัว ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต้องมีทิศทางไม่ว่าจะเป็นทางด้านบวกหรือที่พึงปรารถนาและด้านลบ หรือไม่พึงปรารถนา มีความเข้มกล้าวคือ มีระดับของความรู้สึกรต่อสิ่งนั้น เช่น ชอบมาก - ชอบน้อย

องค์ประกอบของการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้เลือกการประเมินความพึงพอใจรูปแบบการวัดด้านความรู้ ด้านทักษะภาษา ด้านความรู้สึกร ซึ่งเป็นไปตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยต่างประเทศมีดังนี้

Wither (Wither, 2000, อ้างอิงใน กุลรัตน์ ทองโตนด, จรัญ ขาวป้อม และอุทัย กลิ่นพุ่ม, บทคัดย่อ.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการศึกษาที่อาศัยสถานที่ พบว่าประเด็นปัญหาที่กลายเป็นเรื่องที่ชัดเจนที่สุดในระหว่างกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย เวลา ความเป็นเจ้าของการแพร่กระจายไปสู่โรงเรียน โครงสร้าง การทำให้หลักสูตรเป็นระเบียบแบบแผน และทำให้เนื้อหาได้มาตรฐาน

2. งานวิจัยภายในประเทศ มีดังนี้

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

ปรารภณา ศรีสุข (2544, บทคัดย่อ.) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับการท่องเที่ยว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมสามารถนำไปใช้สอนได้และหลังการทดลองใช้หลักสูตรนักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น

ทัศนพร โยธิกุลและคณะ (2548, บทคัดย่อ.) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมมัดคู่เทคนิคที่น้อยตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Travel สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน ชุดกิจกรรมมีความหลากหลายนักเรียนสามารถปฏิบัติจริงและนำไปใช้ในชีวิตได้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวัดความสามารถในการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ

บัณฑิตา อินสมบัติและคณะ (2544, บทคัดย่อ.) ได้พัฒนาชุดการสอนฝึกทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ในการเรียนการสอนที่ใช้ ชุดการสอนฝึกทักษะฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

สมร ปาโท (2545, บทคัดย่อ.) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยปทุมธานี ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารและวิธีการสอนตามคู่มือครู ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารนั้น นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ซึ่งในด้านกิจกรรมนักเรียนเห็นว่ากิจกรรมเพื่อการสื่อสารช่วยให้การเรียนภาษาอังกฤษไม่น่าเบื่อ เข้าใจง่ายขึ้นและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมเพื่อการสื่อสารในส่วนเนื้อหาในแต่ละกิจกรรมช่วยส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษในการพูดสื่อสารในชีวิตประจำวันมากขึ้น

กุลกัญญา สิมารักษ์ (2545, บทคัดย่อ.) ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมทางสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความสามารถทางการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมทางสังคม

วรรณภา สุขสังข์ (2545, บทคัดย่อ.) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร สามารถสรุปความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรได้ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นทุกหลักสูตร สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการนำหลักสูตรสาระเพิ่มเติมมาใช้ในการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น

ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการฟัง-พูดได้มากขึ้น คณะผู้ศึกษาค้นคว้าจึงพัฒนาหลักสูตร
รายวิชาเพิ่มเติมมาใช้ในการพัฒนาภาษาอังกฤษให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร
เพื่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ